

שמירת הלשון

איסורים והיתרים בדיני קבלת לשון הרע (ב) -

לשון הרע ז, ו-ז

הרב חיים סבתו

חפץ חיים, הלכות לשון הרע כלל ז, סעיפים ו-ז

חלק ראשון: הלכות איסורי לשון הרע, כלל ז, ו'

ואם אחד בא אצלו ומספר לו את עניניו ובתוך ספורו ספר לו איזה דבר, שהוא גנות לעצמו ולחברו, אינו מתר להאמינו, רק על עצמו (יא) ולא על חברו.

חלק ראשון: הלכות איסורי לשון הרע, כלל ז, ז'

ועתה נתחיל לבאר בעזרת ה' דין קבלת לשון הרע מאיש, שהוא מהימן כבי תרי (כשני עדים), או ממסיח לפי תמו, או אם יש לו על הספור ההוא דברים הנכרים שהוא אמת, ואף שברב הדינים הם שוין, אף על פי כן חלקתי אותם כל אחד ואחד בסעיפיו בפני עצמו, מפני שיש פרטים אחדים, שמשמנה כל אחד בדינו מחברו, וגם שלא יתערבבו עיני הקורא מפני רבי העינים, שמתפשטים מכל אחד ואחד. וזה החלי בעזרת החונן לאדם דעת.

אסור קבלת לשון הרע הוא אפלו אם שמע מאיש, שהוא מהימן לה כדברי שני עדים, ומה שכתבנו לעיל בכלל ד' סעיף ה', דמתר לגלות הענין בהצנע לרבו ולאיש סודו, אם ידע, אשר יאמין דבריו כדברי שני עדים, ומתר לרבו לקבל דבר זה ולשנא אותו ולהתרחק מחברתו, עד אשר ידע לו, ששם מדרכו הרעה, הינו שם, שהוא דבר אשר לפי האמת מתר לספר בגנותו עבור זה, אם לא עשה תשובה, כיון שעבר במזיד על עון דבר המפרסם ב'ישראל, שהוא אסור, שאין לתלות עליו עוד שום זכות, (כגון, יב) במעשה דטוביה בפסחים, (קו"ג) שהוא ענין גאוף וכיוצא בזה), לא כן (יג) בדבר, שיש לתלות עליו זכות, כגון בחסרון ידיעת אסור המעשה, או אולי בשגגה בא לידו, או לספר עליו דברי דפי וגנאי בעלמא, או בענין שלילת המעלות, וכנ"ל בכלל ה' סעיף ב', או לזכר עליו מעשי אבותיו וקרוביו, או מעשיו הראשונים, בודאי לא שגה בזה מהימן כבי תרי (נאמן כשני עדים), דמאי הו' (שמה יהיה), אם הדבר הזה אינו שקר מעקרו, אף על פי כן אסרה התורה להמספר לספר בגנותו עבור זה, רק לדובו לצדק בענין הזה וכנ"ל בכלל ד' סעיף ג'.

ולמהקבל גם כן אסור להחליט בלבו את חברו לגנות עבור זה, וכנ"ל בכלל ו' סעיף ז', (ומלבד אסור הקבלה עבור על לא ד"לפני עור לא תתן מכשול" עם כמה עשין ולאווין המבאריו לעיל בפתיחה, כיון שהמספר בודאי עבור על אסור לשון הרע, כמבאר בכל הפוסקים, דלשון הרע הוא אפלו על אמת, והוא בשמיעתו הביאו לאסור זה, דאלו לא היה רוצה לשמע מאתו,

דף מקורות

לא תִּהְיֶה חֲבֵרוֹ בָּא לְכָל־ל אֲסוּר, וְכָל שִׁתְּקַבֵּל יוֹתֵר לְפָנָיו דְּבָרֵי הַמְּסַפֵּר וְיִהְיֶה אֲהַנּוּ מִעֲשָׂיו, יִהְיֶה יוֹתֵר גְּרוּעַ לְהִמְקַבֵּל גַּם כּוּ, שֶׁעַל יָדוֹ בָּא חֲבֵרוֹ לְאֲסוּר גְּדוֹל כְּזֶה).